

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 27. aprill 2018
(OR. en)

8413/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0112 (COD)

MI 295
COMPET 250
DIGIT 77
IND 108
TELECOM 102
PI 42
AUDIO 27
JUSTCIV 97
CODEC 649
IA 111

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	26. aprill 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2018) 238 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS õigluse ja läbipaistvuse edendamise veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2018) 238 final.

Lisatud: COM(2018) 238 final

Brüssel, 26.4.2018
COM(2018) 238 final

2018/0112 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

õigluse ja läbipaistvuse edendamine veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2018) 209 final} - {SWD(2018) 138 final} - {SWD(2018) 139 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Veebiplatvormid on peamised digitaalkaubanduse edu võimaldavad tegurid. Klientideni¹ jõudmiseks kaupleb praegu veebiplatvormide kaudu üle miljoni ELi ettevõtte ning hinnanguliselt tehakse veebipõhiste vahendajate kaudu erasektoris umbes 60 % ja avalikus sektoris 30 % kõikidest digitaalmajandusega seotud kaupade ja teenuste tarbimise tehingutest.² Nimetatud veebipõhist vahendustegevust soodustavad tavaliselt olulised andmepõhised otsesed ja kaudsed võrgumõjud, mille tulemusena on majanduse vahendussegmendis edukad ainult piiratud arv platvorme. Selline veebiplatvormide kaudu tehtavate tehingute üha suurem vahendamine koos veebiplatvormide andmepõhistel eelistel põhineda võivate tugevate kaudsete võrgumõjudega viivad ettevõtete suurema sõltuvuseni veebiplatvormidest kui turgudele ja tarbijatele juurdepääsu kaudsetest kontrollijatest. Väheste juhtivate veebiplatvormide suhtelisest turujõust (mis ilmtingimata ei tähenda turujõudu konkurentsioõiguse tähenduses) tekkivat ebakõla süvendab veelgi loomult killustunud ja tuhandetest väikekauplejatest koosnev pakkumise pool. Olemasolevate ettevõtetevahelise e-kaubanduse (B2B) suhteid vahendavate veebiplatvormidega seoses ei täheldata samalaadset dünaamikat, sest nii ärikasutajad kui ka veebiplatvorm kalduvad moodustama suuri ja keerukaid firmasid, mis on kergemini võimelised tagama tasakaalustatud lepingulisi suhteid. 2006. aastal komisjoni tehtud uuringus³ täheldati, et selline riskide teadvustamine oli üks teguritest, mis hoidis tagasi ettevõtetevahelise e-kaubanduse (B2B) e-turgude ulatuslikku kasutuselevõttu.

Käesoleva algatusega hõlmatud veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad hõlmavad põhimõtteliselt e-kaubanduse kauplemiskohti veebis, tarkvararakenduste poode veebis ja sotsiaalmeediat veebis. Kõikide nende veebipõhiste vahendusteenuste eri liikide eesmärk on infoühiskonna teenuste osutamise kaudu edendada lepinguliselt seotud ärikasutajate ja tarbijate vaheliste otsetehingute algatamist (olenemata sellest, kas tehingud tehakse lõpuks veebis või traditsioonilises keskkonnas). Selliste otsetehingute edendamiseks võimaldavad kõik need veebipõhised vahendusteenused põhiliselt tarbijatele kaupu või teenuseid pakkuvate ärikasutajate esindatust veebis, ilma et neilt ärikasutajatelt põhimõtteliselt nõutaks eraldiseisva veebisaidi käitamist. Lisaks ärikasutajate veebis esindatuse võimaldamisele edendavad veebipõhised vahendusteenused sageli nendega kaasneva veebipõhise kommunikatsiooniliidese kaudu otsesuhtlust üksikute ärikasutajate ja tarbijate vahel. Veebipõhise sotsiaalmeediaga seoses märgitakse, et teatud sellist liiki veebipõhiste teenuste osutajad koondavad tegelikult erinevad veebipõhised vahendusteenused kokku ühte digikeskkonda, kusjuures kõik nimetatud teenuseosutajad saab hõlmata käesoleva algatusega. Näiteks võimaldavad ettevõtjate kataloogid tarbijatel leida kohalikke ettevõtteid ja teenuseosutajaid ning edendavad oluliselt ettevõtjate ja tarbijate (B2C) vahelisi tehinguid. Sellised ettevõtjate kataloogid on üha enam lõimitud otse reserveerimise või ostmise funktsiooniga, muutes need teenused e-kaubanduse kauplemiskohtadeks veebis.

¹ [Copenhagen Economics](#), „Veebipõhised vahendajad. Mõju ELi majandusele“ (*Online Intermediaries: Impact on the EU economy*), 2015.

² Samas.

³ 2006. aasta mai õiguslik uuring ENTR/04/69 ettevõtetevahelise e-kaubanduse (B2B) e-turgudega seotud ebaausate kaubandustavade kohta.

(Piiriülestele) turgudele tõhusa juurdepääsu kaudu head potentsiaali pakkudes ei saa Euroopa ettevõtted veebiplatvormide majanduse potentsiaali täiel määral siiski kasutada, kuna liidus esinevad mitmed potentsiaalselt kahjustavad kaubandustavad ja puuduvad tõhusad õiguskaitsemehhanismid. Samal ajal on asjaomased veebipõhiste teenuste osutajad silmitsi ühtsel turul tegutsemise probleemidega, mis tekivad esilekerkiva killustumise tõttu.

Ettevõtete sõltuvus teatud veebiteenustest osutab sellele, et veebis selliste vahendusteenuste osutajatel on mitmetes potentsiaalselt kahjulikes kauplemistavades osalemise kohaldamisala, mis piirab ärikasutajate müügitulu nende kaudu ja esineb nende usalduse õõnestamise risk, nimelt eelneva etteteatamiseta ja ilma selgitusteta tingimuste muutmine; kaupade või teenuste nimekirjast kustutamine ja kontode peatamine ilma selgelt väljendatud põhjusega; kaupade ja teenuste ning neid pakkuvate ettevõtete järjestuse läbipaistvuse puudumine; teenuseosutajate kogutud andmete kasutamise ja neile juurdepääsu ebaselged tingimused; läbipaistvuse puudumine teenuseosutajate endi konkureerivate teenuste eelistamise ja nn enamsoodustusrežiimi (MFN) sätetega seoses, mis piiravad ettevõtete suutlikkust pakkuda muude kanalite kaudu (peale veebipõhise vahendusteenuse) paremaid tingimusi.

Lisaks võivad ka üldised veebipõhised otsingumootorid olla ettevõtete internetiliikluse oluliseks allikaks ning mõjutada siseturu veebis oma kaupu ja teenuseid pakkuvate veebisaitide korporatiivsete kasutajate ärilist edu. Veebipõhiste otsingumootorite teenuseosutajate poolt veebisaitide, sh nende, mille kaudu ettevõtted pakuvad oma kaupu ja teenuseid tarbijatele, järjestamine mõjutab oluliselt tarbijate valikuid ja nende veebisaitide korporatiivsete kasutajate ärilist edu. Siiski võib isegi oma veebisaitide korporatiivsete kasutajatega lepingulise suhte puudumisel üldiste veebipõhiste otsingumootorite puhul samamoodi täheldada sõltuvusest põhjustatud probleeme eelkõige potentsiaalselt kahjulike järjestustavade puhul, mis võivad mõjutada ärikasutajaid.

Samal ajal on võimalik, et praegu kehtiv regulatiivraamistik ei ole teatud nimetatud tavade vältimisel ega tõhusa õiguskaitse pakkumisel tõhus. Regulatiivse keskkonna muudab veelgi keerulisemaks just oluline esilekerkiv regulatiivne killustumine ELis. Olgugi et peamiselt mõjutatakse tulemusena ärikasutajaid, mõjutab see olukord mitmekülgsete veebiplatvormide ökosüsteemide kõiki tegutsejaid, sh tarbijaid, kes võivad silmitsi seista konkurentsivõimeliste kaupade ja teenuste vähenenud valikuga.

Ettepanekut täiendab komisjoni otsus, millega luuakse veebiplatvormimajanduse vaatlusrühma eksperdirühm, mille ülesandeks on peamiselt veebiplatvormimajanduse kontekstis liidu võimaluste ja probleemide seire, see hõlmab ka komisjoni praegu esitatava määruse kohaldamisega seonduvaid probleeme.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kõnealuste veebis vahendatava ettevõtetevahelise e-kaubanduse suhete käsitlemise õigusaktid liidu tasandil puuduvad.

Liidu konkurentsioiguse eesmärk on mh ettevõtete konkurentsivastane tegevus. Algatusega hõlmatud potentsiaalselt kahjulikud ühepoolsed kaubandustavad ei riku ilmtingimata ELi konkurentsioigust Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 101 ega 102 mõttes. Selle tulemusena on võimalik, et liidu või riikliku tasandi konkurentsioigus ei käsitle algatusega hõlmatud probleemide kõiki liike.

Tarbijajakaitseõigus käsitleb mitmeid potentsiaalselt kahjulikke kaubandustavasid, ELi tasandil nimelt direktiivi 2005/29/EÜ⁴ (ebaausate kaubandustavade kohta) ja nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ⁵ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes) kaudu. Need direktiivid nõuavad väga head läbipaistvust ja ametialast hoolikust. Siiski on nende kohaldamisala piiratud ettevõtjalt tarbijale (B2C) suunatud tehingutega. Vastupidiselt hõlmab direktiiv 2006/114/EÜ⁶ (eksitava ja võrdleva reklaami kohta) teatud ettevõtetevahelise e-kaubanduse (B2B) suhted. Selle eesmärk on kaitsta ettevõtjaid eksitava reklaami ja vastavate ebaausate tagajärgede eest ning see sätestab võrdleva reklaami lubamise tingimused. Viimatimainitud õigusaktiga kehtestatud sätted on siiski piiratud reklaamitavade ega käsitle üldiselt eespool nimetatud potentsiaalselt kahjulikke kaubandustavasid, mis ilmnevad veebiplatvormide ja nende ärikasutajate vahelise olemasoleva lepingulise suhte osana.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepaneku eesmärk on ärikasutajatele, veebisaitide korporatiivsete kasutajatele, veebipõhiste vahendusteenuste osutajatele ja veebipõhiste otsingumootoritele ühtemoodi tagada aus, prognoositav, jätkusuutlik ja usaldusväärne õiguskeskkond, mis piirab teatud veebitegevuse käigus tekkivate platvormilt ettevõttele suunatud kahjulike kaubandustavade ilmumist ja mõju, kaitstes seega veebiplatvormide majanduse usaldamist ja vältides digitaalse ühtse turu edasist õiguslikku killustumist.

Seega panustab algatus digitaalse ühtse turu strateegia eesmärkide saavutamisse, luues ettevõtjalt tarbijale (B2C) suunatud veebipõhiste teenuseosutajate ja nende ärikasutajate jaoks selge, läbipaistva ja stabiilse õiguskeskkonna, et käsitleda turu killustumist ja võimaldada kõikidel osalejatel õiglastes ja tasakaalustatud tingimustes ning läbipaistvuse asjakohase tasemega saada osa uuest turudünaamikast.

Samuti on ettepanek kooskõlas liidu mitme(te) poliitika ja eeskirjadega. Eelkõige täiendab see eespool mainitud konkurentsieeskirju ja tarbijakaitse õigust, muutmata nimetatud eeskirjade kohaldamist.

Eelkõige tuleb õiguskaitse puhul ettepanekut mõista tsiviilasjades õiguslast koostööd käsitleva liidu õiguse eeskirjade taustal, nt määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades⁷, määrus (EL) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta⁸, määrus (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta⁹ ja direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades¹⁰.

Peamiste järjestusparameetrite kirjelduse esitamise kohustus täiendab kauplejatele ELi tarbijakaitseõigusega kehtestatud kohustusi. Sellega seoses on komisjon esitanud muudatusettepanekud osana dokumendist „Uus kokkulepe tarbijatega“¹¹, mis sisaldab nõuet

⁴ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22.

⁵ ELT L 95, 21.4.1993, lk 29.

⁶ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21.

⁷ ELT L 351, 20.12.2012, lk 1.

⁸ ELT L 177, 4.7.2008, lk 6.

⁹ ELT L 199, 31.7.2007, lk 40.

¹⁰ ELT L 136, 24.5.2008, lk 3.

¹¹ COM(2018) 185 (final), 11. aprill 2018, vt <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1523880940100&uri=COM:2018:185:FIN>

esitada tarbijate jaoks selgelt tasu eest esile tõstetud otsingutulemused ja nõuet anda teada veebipõhiste kauplemiskohtade peamised järjestusparameetrid.

Viimasena ühildub ettepanek ka direktiiviga 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturu¹², millega sätestatakse liidus infoühiskonna teenuste osutamisega seonduv üldraamistik.

Kavandatav määrus ühtegi eespool mainitud olemasolevaid liidu õigusakte ei mõjuta.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Arvestades seda, et i) algatus moodustab digitaalse ühtse turu strateegia põhiosa, ii) kõnealuste veebiteenuste iseloom on eriomaselt piiriülene ja et iii) esineb hõlmatud probleeme käsitlevate konkreetsete riiklike õigusaktide kaudu toimuv ühtse turu esilekerkiv killustumine, moodustab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114 algatuse asjakohase õigusliku aluse.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 114 eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnorme ning tagada liidus sidusate mittediskrimineerivate eeskirjade kohaldamine. Ühiste eeskirjade selline kohaldamine kogu liidus käsitleb liikmesriikide vahelist lahknevust ja väldib selle tekkimist ning tagab õiguskindluse, võimaldades seega ettevõtetel ja tarbijatel siseturust saadavat kasu rakendada. Sel moel panustab algatus siseturu loomisse ja heasse funktsioneerimisse.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Kõnealuste veebiteenuste eriomaselt piiriülene iseloom viitab sellele, et liikmesriigid üksi ei saagi eesmärke tõhusalt saavutada. Juhtivad veebipõhiste vahendusteenuste osutajad asuvad ühes liikmesriigis, kuid tagavad nii nende tavalises elukohas kui ka liidus reisides juurdepääsu peaaegu tervele ELi elanikkonnale. Oluline on märkida, et veebiteenuste teatud liike kasutatakse samal ajal kaubandusliku eesmärgiga kommunikatsiooni jaoks, tehes seda platvormilt ettevõttele suunatud suheteteemalise komisjoni faktituvastuse andmete esitajatel 90 % ulatuses olemasoleva internetiesindatuse kaudu.

Seetõttu on liidu meetmete võtmine ainus viis tagada, et kõnealustele teenuseosutajatele ja nende teenuste kasutajatele kehtivad ühtsed, sobivad ja tõhusad eeskirjad olenemata tingimustes kindlaksmääratud kohtu asukohariigi õigusest. Siinkohal kirjeldatud konkreetse teemaderingi puhul rõhutas Euroopa Ülemkogu „*platvormide parema läbipaistvuse vajadust*“¹³ tulevikku suunatud liidu regilatiivraamistiku osana.

• Proportsionaalsus

Ettepanekuga soovitakse pakkuda liidus kauplevatele ärikasutajatele ja veebisaitide korporatiivsetele kasutajatele paremat ärikeskkonda. Samal ajal jääb veebipõhiste teenuste osutajatele põhimõtteliselt vabadus kehtestada oma teenuste osutamise üldpoliitika ise ja neile pakutakse põhimõtetele tuginevas õigusraamistikus valdkonna käitumisjuhendi kaudu oma vabatahtlikult võetud kohustuste kujundamise võimalust. Seetõttu tahetakse nimetatuga tagada asjakohane reageerimine tuvastatud probleemile, kaitstes samal ajal veebipõhiste teenuste osutajate innovatsioonisuutlikkust. Lisaks edendatakse määruse valimise kaudu

¹² ELT L 178, 17.7.2000, lk 1.

¹³ Euroopa Ülemkogu järeldused, 19. oktoober 2017, [ST 14 2017 INIT](#).

teenuseosutajate ülespoole korrigeerimist, millest saavad kasu veebipõhiste vahendatud teenuste kõik osalised, kuna kogu liidus kehtivad ühtsed eeskirjad vähendavad loomulikult nõuete täitmisega seotud kulusid ja tugevdavad õiguskindlust eelkõige piiriülese tegevuse puhul.

Käesolevas ettepanekus kajastatud eelistatud variandi proportsionaalsus peitub ka võrdlemisi üldistele ja põhimõtetele tuginevate liidu eeskirjade, valdkonna oluliste tegutsemisvõimaluste ja sihtotstarbelise seire kombinatsioonis. Selline käsitlus on kohandatud kiiresti muutuvale veebi tehnoloogilisele ja majanduskeskkonnale. Ettepanekuga paralleelselt loodav veebiplatvormimajanduse vaatlusrühma eksperdirühm jälgib nii laialdasema veebiplatvormimajanduse üldist arengut kui ka selle hõlmata vaid probleeme, olles muu hulgas kursis õigusliku läbipaistvuse kohustusega. Kavandatava määrusega kohaldatav käsitlus jääb seetõttu ettevõtetevahelise e-kaubanduse suhetes kindlakstehtud probleemidega proportsionaalseks.

Arvestades algatuse mitmete osade halduskoormust, saavad väikeettevõtted kasu kaebuste käsitlemise tõhusa sisesüsteemi kehtestamise kohustuse sihtotstarbelisest erandist. Ära tuleb märkida, et see konkreetne kohustus kehtestab vaid suhteliselt ranged tõhusus- ja juurdepääsukriteeriumid, mis jätab teenuseosutajatele vabaduse kohaldada kulutõhusaid tehnilisi lahendusi, mille tulemus on keskmisest madalamad kulud. Sihtotstarbeline erand tagab, et kui algatusest tulenevat halduskoormust ei saa täiesti välistada, hõlmatakse vaid seda katta suutvad piisava käibega ettevõtted.

- **Vahendi valik**

Valdkonna vabatahtliku tegevuse ja teatud kaasnevate meetmete edendamisel on liidu meetmete piiramine võimalik, kuid tõenäoliselt ei ole see tõhus, kuna see toetuks peamiselt valdkonna enda ajenditele ja hetkeseisundi muutmise tahtele. Sellal kui nii teenuseosutajad kui ka nende äriksutajad on huvitatud platvormidel tarbijatega suhtluse maksimeerimisest ja tehingute tegemisest, on nende ärisuhetest tulenevate probleemide käsitlemisel nende lühiajalised huvid kooskõlas vaid puudulikul määral. Toidusektoris tarneahelaalgatusega (SCI) saadud varasemad kogemused näitavad, et turu mõlemale poolele atraktiivse ja usaldusväärse funktsioneeriva ja sõltumatu õiguskaitse mehhanismi loomiseks ja õiglust käsitlevate eeskirjade kehtestamiseks ainuüksi vabatahtlikud algatused ei sobi. Teatud edusammudest hoolimata (heade tavade põhimõtete väljatöötamine ja juhtimisrühma loomine) kava peamised kasusaajad (põllumajanduse teenuseosutajad) konfidentsiaalsuse ja jõustamisega seotud probleemide tõttu sellega ei ühinenud. Vahepeal võtsid 21 liikmesriiki juba vastu toidusektori tarneahela potentsiaalselt kahjulike kaubandustavadega võitlemist käsitlevad riiklikud õigusaktid ja algatused.

Seetõttu on tuvastatud probleeme võimalik tõhusalt lahendada üksnes õigusaktiga. Lisaks eelistatakse määrust, kuna see kehtib otse liikmesriikidele, kehtestab erasektorile kohustuste sama taseme ja võimaldab eeskirjade sidusat kohaldamist loomuliku piiriülese vahendatud veebikaubanduse ja veebiotsingute valdkonnas. Samuti käsitleb see digitaalse ühtse turu killustumist ja väldib seda.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Aruandes tarbija- ja turundusõiguse toimivuskontrolli kohta¹⁴ järeldati, et direktiivi eksitava ja võrdleva reklaami kohta on vaja seoses ettevõtetevahelise e-kaubanduse (B2B) suhete eksitava ja võrdleva reklaami (MCAD) sätetega muuta, millega suuresti kinnitati direktiivi läbivaatamise kavatsusest teavitava komisjoni 2012. aasta teatise¹⁵ tulemusi. ELi tarbijaõiguse direktiivide sihtotstarbelise läbivaatamise esialgne mõjuhindang rõhutas siiski, et toimivuskontrolli tulemused esitavad sellele platvormilt ettevõttele suunatud suhteid käsitlevale algatusele teavet pigem konkreetset digitaalse ühtse turu kontekstis. Algatus tugineb seetõttu kõige hilisema tarbija- ja turundusõiguse toimivuskontrolli tulemustele.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Veebiplatvormide ökosüsteemis esilekerkiva ettevõtetevahelise e-kaubandusega (B2B) seotud küsimuste asjus konsulteeris komisjon asjaomaste pooltega laialdaselt. Esiteks viis enne 2016. aasta mai teatist¹⁶ (veebiplatvormide kohta) toimunud konsulteerimine probleemi ulatuse selgema määratlemiseni ja põhjaliku faktituvastuse alguseni. Teiseks andsid mitmed õpikojad ja mitme uuringu kaudu tehtud laiaulatuslik konsulteerimine teavet probleemi määratluse kohta ja viisid esialgsete poliitikavariantideni. Viimasena panustasid põhjalikult töötavad töörühmad, õpikojad, teatud küsimustik ja liikmesriikidele suunatud avalik esitus poliitikavariantide väljatöötamise ja katsetamise. Lisaks kasutatud konsulteerimisvahenditele kohtusid komisjoni teenistused kahepoolsetel kohtumistel mitmete sidusrühmadega või intervjuerisid neid.

Ärikasutajad, eelkõige mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, toetavad üldiselt tõhusate õiguskaitsevõimaluste ja järjestustavade läbipaistvuse ning MFNi (hinnaga seotud samaväärsus) klauslite parema läbipaistvuse ning nimekirjast kustutamise protsesside läbipaistvuse tagamisel seadusandlikke meetmeid.

Enamik konsulteeritud asjaomaseid veebiteenuste osutajaid oli nõus sellega, et ärikasutajale nimekirjast kustutamise või teatud pakkumise eemaldamisel põhjenduse esitamine on mõistlik õiguslik kohustus, kui ebaseadusliku sisu eemaldamisel ja uurimisel koostöö tehes järgitakse nende õiguslikke kohustusi. Konsulteeritud teenuseosutajad väitsid, et nad ei näe asutusevälise vaidluste lahendamise lisandväärtust, kuna nad usaldavad vaidluste lahendamisel omaenda sisesüsteeme. Üldiselt ei näe nad tingimuste muudatuste rakendamisest teatamise tähtaegades probleemi, kuid nad ei ole siiski ka rangete teatamistähtaegade poolt. Järjestusi ja andmete kasutust käsitleva läbipaistvusega seoses teenuseosutajad pigem nõustuvad teabe avaldamise suhteliselt rangete nõuetega, kuid liiga suure läbipaistvuse puhul hoiatavad nad nn mängurluse ja algoritmidega manipuleerimise eest. Kui see toimub nende ärisaladusi täiel määral austades, siis teenuseosutajad üldiselt platvormimajanduse järelevalve ideed toetavad.

Liikmesriikide haldusasutuste paljud riiklikud eksperdid on seisukohal, et tingimustega seonduvate probleemide käsitlemine on kõikide ettevõtetevahelise e-kaubanduse probleemide

¹⁴ Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) ELi tarbija- ja turundusõiguse toimivuskontrolli vt http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332

¹⁵ COM (2012) 702 final.

¹⁶ COM (2016) 288 final.

põhialus. Samuti arvavad nad, et läbipaistvuskohustuse proportsionaalsus oleneb teenuseosutaja suurusest ja täpsest sõnastusest. Teatamistähtaegadega seonduvate küsimuste asjus arvamused erinevad olenevalt riiklikul tasandil omandatud kogemustele, mis varieeruvad reguleerimise vajaduse puudumisest kohustuslike fikseeritud teatamistähtaegadeni. Mõned riiklikud eksperdid on samuti arvamusel, et tingimusi tuleb lihtsustada, et teha need ettevõtetele läbipaistvaks ja kasutajasõbralikuks. Konsulteeritud riiklikud eksperdid toetavad õiguslikku läbipaistvuskohustust esitada nimekirjast kustutamise korral vastavate põhjuste kinnitus. Nad jagavad ühist arvamust, et nimekirjast kustutamisega seonduvad nõuded peavad olema kooskõlas ebaseaduslikku sisu reguleeriva / teavitamise ja meetmete võtmise menetlusega. Järjestamiskriteeriumide läbipaistvuskohustust peetakse üldiselt proportsionaalseks ja õiguspäraseks. Järjestamisprobleemide valdkonnas suuremate kogemustega eksperdid toetavad esilekerkinud probleemide õigeaegse lahendamise meetmeid, kuigi mõned väidavad, et probleem tuleks jätta äri- ja konkurentsioiguse lahendada. Ulatuslik üksmeelne arvamus on üldiselt eelistada i) üldiseid järjestustavasid hõlmava läbipaistvuskohustuse valimise ja ii) järjestuse parimate tavade kindlaksmääramise suunas töötamist. Andmetega seonduvaid küsimusi tuleb põhjalikumalt kaaluda, leidsid mittediskrimineerimise ja MFNi eksperdid. Siiski on eksperdid üldiselt õiguskaitse olulisusega nõus. Teatud määral on murettekitav, et kaebuste lahendamise sisesüsteemid võivad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKE) koormata. Mõned riiklikud eksperdid on olemasolevate parimate tavade edendamise poolt (võimaliku iseregulatsiooni meetme osana). Järelevalvemenetluse huvi riiklikke ametiasutusi esindavad eksperdid üldiselt tunnustavad. Siiski on nad üldiselt selleotstarbelise uue asutuse või Euroopa asutuse loomise vastu.

Läbipaistvusele ja õiguskaitsemeetmetele tuginev algatuse sihtotstarbeline ja kaasreguleeriv laad koos paralleelselt loodava ekspertide rühma tehtava parema järelevalvega kajastab mitmete konsulteeritud rühmade ühist seisukohta.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

2015–2017 tegid komisjon või asutusevälised töövõtjad mitmeid vaatlusi, viisid ellu avaliku konsulteerimise ja mitu uuringut. Teadusuuringute ühiskeskuse asutusesisesed uuringud ja poliitika kujundamise tugi tagasid käesoleva algatuse aluseks oleva mõjuhinna täiendava teabe. Lisaks konsulteeriti liikmesriikidega veebipõhise konsulteerimise teel ja nimetatut võeti käesoleva algatuse põhise e-kaubanduse eksperdirühma kohtumisel arvesse. Viimasena korraldas komisjon akadeemiliste ekspertidega mitmeid seminare, kelle seisukohad panustasid probleemi aluskava koostamise ja tõendite kogumise strateegiasse.

- **Mõjuhindang**

Ettepanek toetub mõjuhinnaule. Kõigepealt esitas õiguskontrollikomitee 1. detsembril 2017 käesoleva mõjuhinna kohta ulatuslike märkustega negatiivse arvamuse. Pärast mõjuhinna märkimisväärset läbivaatamist andis komitee 22. märtsil 2018 lõpuks oma positiivse arvamuse (reservatsioonidega). Õiguskontrollikomitee arvamus, soovitused ja selgitus selle kohta, kuidas neid soovitusi arvesse on võetud, on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud komisjoni talituste töödokumendi 1. lisas. 4. lisas esitatakse ülevaade selle kohta, keda ja kuidas ettepanek mõjutab.

Komisjon uuris erinevaid poliitikaalternatiive käesoleva algatuse üldeesmärgi saavutamiseks, milleks on kogu ELi veebiplatvormide õiglase, prognoositava, jätkusuutliku ja usaldusväärse veebipõhise ärikeskkonna loomine. Sellises ärikeskkonnas peaksid kaubanduses tegutsevate kauplejate suhtes kehtima vajalikud tagatised, mis ennetaksid ebaõiglastest kaubandustavade

tulenevat kahju ja pakuksid võimalust taotleda vajaduse korral tõhusast õiguskaitset. Sellega peaks käsitletama ja ennetatama regulatiivset killustatust kogu ELis. Lõpuks eelistati nelja poliitikavarianti – seda ärikasutajatele õiguskindluse ja prognoositavuse tagamiseks nõutava eelistatud kaasreguleeriva kavandamise kontekstis, kaitstes samal ajal veebipõhiste teenuste osutajate innovatsioonipotentsiaali. Kõikide nende poliitikavariantide puhul nähti ette teenuseosutajatele võrdlemisi ranget, põhimõtetele tuginevat läbipaistvuse ja õiguskaitsealaste kohustuste kohaldamist, kuid need erinesid nende hõlmataivate potentsiaalselt kahjulike kaubandustavade laiaulatuslikkuse poolest. Lisaks laiendasid kaks neljast eelistatud variandist järjestuse õigusliku läbipaistvuse kohustuse kohaldamise üldiste veebipõhiste otsingumootorite teenuseosutajatele, et maksimeerida tõhusust ja tagada võrdne kohtlemine. Viimasena sisaldas üks viimati mainitud variantidest teenuseosutajatele kohaldatavat ühtset ja kaugeleulatuvat kohustust anda ärikasutajatele võimalus isikuandmete kaitse üldmääruse (GDPR)¹⁷ kohaselt nõuda tarbijate nõusolekut pärast teenuste kasutamise kaudu tehingu lõpetamist nende e-posti aadresside hankimise ja töötlemise kohta.

Piiratumal arvil potentsiaalselt kahjulike kaubandustavade õigusliku läbipaistvuse kohustuse sätestanud poliitikavarianti peeti tõhusaks vaid piiratud määral. Hoolimata sellest, et nimetatu parandaks õigusliku läbipaistvuse ja õiguskaitsealaste meetmete kaudu õiguskindlust, jääks ettevõtetele avalduva otsese kahju ja killustumise risk olulisel määral siiski alles, kuna teatud tugevat mõju avaldavaid kaubandustavasid (järjestamine, andmed, diskrimineerimine, MFNid) peeti iseregulatsiooni kaudu käsitlemiseks ebapiisavateks.

Käesoleva algatuse osana kindlaks määratud potentsiaalselt kahjulike kaubandustavade täie ulatuse õigusliku läbipaistvuse kohustust ette näinud kolme muud poliitikavarianti peeti tõhusateks. Arvati, et sellega seoses on üldiste veebipõhiste otsingumootorite teenuseosutajatele järjestamist käsitleva konkreetse õigusliku läbipaistvuse kohustuse kohaldamise ulatuse laiendamine suhteliselt kõige tõhusam. Üheainsa kaugeleulatuvama andmete jagamise kohustuse hõlmamise varianti peeti samas ebaproportsionaalseks, arvestades ühelt poolt veebiplatvormimajanduse innovatsiooni potentsiaali säilitamise erieesmärki ja teisalt muid kui seadusandlikke meetmeid, mida esitletakse paralleelselt ettevõtetevahelise e-kaubanduse andmevahetuse õiglase poliitika edendamise vahenditena. Lisaks toob eelistatud poliitikavariant kaasa ka selle, et õigusliku läbipaistvuse kohustustega kaasneb ka veebiplatvormide kaubandustavade parem asutuseväline uurimine, mis on ärikasutajate õiglase ja prognoositava keskkonna motiveerimise oluline aspekt.

Seepärast on optimaalne poliitikavariant selle algatuse osana kindlaks määratud potentsiaalselt kahjulike kaubandustavade täie ulatuse puhul õiguslikult siduvate läbipaistvuse ja õiguskaitsega seonduvate kohustuste tagamine, mis hõlmab ka üldistes veebipõhistes otsingumootorites järjestuse läbipaistvust (mille puhul kehtiks proportsionaalsuse tagamiseks ka kollektiivse õiguskaitse jõustamise säte kõnealuse määruse ettepaneku muude õiguskaitsealaste sätete asemel). Lisaks veebiplatvormimajanduse ühtse turu potentsiaali kaitsmisele suudetakse ettepaneku kaudu eeldatavalt tagasi pöörata ärikasutajate usaldatamatuse tulemusena veebiplatvormimajandusele avalduv pärssiv mõju, mis ulatub vähemalt 0,81 miljardist eurost kuni 4,05 miljardi euroni. Samuti on sellel positiivne sotsiaalne mõju, kuna kavandatav määrus suurendab üha rohkemate veebipõhiseid

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 119, 4.5.2016, lk 1).

vahendusteenuseid kasutavate ELi ettevõtete käivet, mis omakorda annab eeldatavalt tulemuseks täiendavaid tööhõivevõimalusi.

Hoolimata sellest, et algatusega üldjoontes hõlmatud teenuste üks paljusid liike, e-kaubanduse kauplemiskohad veebis, võib hõlmata ärikasutajatelt tarbijaile tarnitavate kaupade füüsilist kohaletoimetamist, ei ole ettepaneku tulemusena seda liiki teenuse laiema kasutamise korral eeldatavalt olulist kahjulikku mõju keskkonnale. Ettepanekuga seonduvad nõuetele vastamise kulud on eeldatavalt piiratud ja mõjutavad vaid veebipõhiste vahendusteenuste osutajaid ja veebipõhiste otsingumootorite teenuseosutajaid. Potentsiaalselt koormab kaebuste käsitlemise sisesüsteemi kehtestamise kavandatav õiguslik kohustus teenuseosutajaid võrdlemisi kõige rohkem. Väiksemad teenuseosutajad aga seisavad kõige tõenäolisemalt silmitsi nõuetele vastamise teatud kuludega. Seepärast jäetakse sellest sättest välja komisjoni 2003. aasta VKEde määruses¹⁸ esitatud määratlusele vastavad väikeettevõtted. Ettepanekut peetakse seega samuti proportsionaalseks.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Nagu eespool mainitud, saavad väikeettevõtted kasu kaebuste käsitlemise sisesüsteemi kehtestamise kohustuse sihtotstarbelisest erandist. Ettepaneku konkreetne eesmärk on veebipõhiste vahendusteenuste jätkusuutliku majanduskasvu edendamine ja see on kavandatud täiel määral tehnoloogiliselt neutraalseks.

- **Põhiõigused**

Liidul on kindel soov tagada põhiõiguste rangete standardite järgimine. Ärikasutajate puhul on tõhusa ja õigeaegse õiguskaitse erieesmärk edendada ärikasutajate õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47) niivõrd, kuivõrd see hõlmab paremat juurdepääsu kohtusüsteemile.

Lisaks panustab õiglane, prognoositav, jätkusuutlik ja usaldatav veebipõhine ärikeskkond, mille loomine on käesoleva ettepaneku eesmärk, teenuseosutajate ja nende ärikasutajate vastavate ettevõtlusvabaduste vahelise asjakohase tasakaalu kaitsmisse (Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 16). Eelkõige kujutavad kavandatavas määruses sätestatavad läbipaistvusmeetmed endast selle jälgimise eeltingimust, et ettevõtetevahelise e-kaubanduse suhete nõrgema poole mõttes ei piirataks liigselt ettevõtlustegevuse elluviimise põhiõigust.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Veebiplatvormimajandus on jätkuvalt majanduse dünaamiline ja kiiresti arenev valdkond ning mõju arengusuundumuste järelevalve on kõnealuses valdkonnas kavandatud sekkumise oluline osa. Järelevalve on seetõttu jaotatud kaheks strateegiliseks osaks.

Esimene usaldati sihtotstarbelisele eksperdirühmale ja komisjoni ametnikest tööryühmale, mis moodustavad veebiplatvormimajanduse ELi vaatlusrühma. Vastavalt komisjoni otsuses

¹⁸ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

C(2018)2393 sätetäule pakub eksperdirühm nõustamist ja eksperdianalüüsi veebiplatvormimajanduse arengusuundumuste küsimustes, eelkõige algoritmilise otsustamise, andmete juurdepääsu, veebis esitatud materjali eest tasustamise, veebireklaamide puhul ettevõtetevahelise e-kaubanduse (B2B) suhete läbipaistvuse ja aruandekohustuse, ärikasutajate erikohtlemise ja piirangute kohta muude jaotuskanalite kasutamise korral erinevate tingimuste pakkumiseks. Samuti suhtleb see vajaduse korral ELis ja liikmesriikides loodud muude asjaomaste eksperdirühmade ja tippkeskustega.

Teine osa kujutab endast määruse ettepaneku regulatiivsete ja isereguleerivate osadega seonduva mõju arengusuundumuste erijärelevalvet.

Komisjon teeb veebiplatvormimajanduse ELi vaatlusrühma ja eksperdirühma tegevuse kaudu veebiplatvormide keskkonna turunäitajate järelevalvet. Nimetatud analüüs sisaldab järgmisi andmeid: veebipõhiste vahendusteenuste valdkonnas kauplevate ettevõtete arv ja liigid, kaebuste esitamise sise- ja välissüsteemide kaudu käsitletud kaebuste arv ja liik, edukalt lahendatud juhtumite arv, juhtumi lahendamiseks vajalik aeg, ELis kauplevate teenuseosutajate asukoht, suurus, sh ELi turul veebipõhiste vahendajate realiseeritud käive. Kahe aasta möödudes ELi vaatlusrühma tegutsema hakkamisest koostavad komisjoni talitused aruande, mis tugineb ELi vaatlusrühma tegevusele ja annab ülevaate hetkeolukorrast, poliitika eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest ja lahendamata küsimustest.

Ettepaneku tõhususe ja tulemuslikkuse üle tehakse järelevalvet, kasutades eelnevalt kindlaksmääratud näitajaid, millega esitatakse poliitika kujundamisega seoses teavet potentsiaalselt kahjulike kaubandustavade arengusuundumuste kohta. Tulemusena hinnatakse hindamisvoorukontekstis sekkumise mõju ja vajaduse korral kasutatakse seda kavandatava määruse läbivaatamises vastavalt selle läbivaatamisklauslile. Läbivaatamine toimub kolm aastat pärast määruse jõustumist ja seejärel iga kolme aasta tagant.

- **Ettepaneku konkreetsete sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 selgitatakse kavandatava määruse reguleerimiseset ja kohaldamisala. Selgitatakse, et nimetatud sätetab veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajatele ja teatavates aspektides veebipõhiste otsingumootoritele kehtivad kohustused tagada oma ärikasutajatele ja veebisaitide korporatiivsetele kasutajatele vastav läbipaistvus ja pakkuda neile teatud õiguskaitsevõimalusi. Samuti selgitatakse kavandatava määruse geograafilist ulatust, mis kajastab nende veebipõhiste teenuste eriomaselt piiriülest iseloomu, mille puhul liidus toimuvaid tehinguid saavad vahendada mujal asuvad ettevõtted.

Artikkel 2 sisaldab kohaldatavaid juriidilisi mõisteid.

Artiklis 3 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate kasutatavate (eelnevalt määratletud) standardtingimuste selgust, juurdepääsu ja muudatusi käsitlevad nõuded.

Artiklis 4 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajatele ärikasutajate poolse vahendusteenuste kasutamise peatamise või lõpetamise vastavate põhjuste kinnitust käsitlevad nõuded.

Artiklis 5 kehtestatakse veebivahendusteenuste teenuseosutajate kasutatavates tingimustes ärikasutajate otsingutulemuste järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite kirjeldust käsitlevad nõuded, sh selle kirjelduse nõuded, kui järjestust mõjutab ärikasutaja poolt neile otse või kaudselt antav tasu. Artiklis kehtestatakse veebipõhiste otsingumootorite teenuseosutajate järjestuse kindlaksmääramise samalaadne peamiste parameetrite esitamise nõue lihtsa juurdepääsuga ja avalikult kättesaadava kirjelduse kaudu. Selles nõutakse samuti, et peamiste järjestusparameetrite kirjeldus peaks ärikasutajatele või veebisaitide korporatiivsetele kasutajatele

tagama selle, et nad saavad piisaval määral aru korrelatsioonist nende pakutavate kaupade või teenuste omaduste, nende omaduste tarbijate vajadustele vastavuse ning veebipõhiste otsingumootorite kontekstis kasutatavate korporatiivsete veebisaitide omaduste vahel.

Artiklis 6 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate kasutatavates tingimustes veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutaja enda või tema juhitava ärikasutaja pakutavate mis tahes kaupade ja teenuste erikäitlemise kirjeldusele esitatavad nõuded.

Artiklis 7 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate kasutatavates standardtingimustes isikuandmetele või ärikasutajate või tarbijate poolt veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajatele esitatavatele muudele andmetele või nimetatud teenuste kaudu genereeritud andmetele juurdepääsu kirjelduse hõlmamise nõue.

Artiklis 8 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate kasutatavates tingimustes ärikasutajate poolt tarbijatele kaupade või teenuste muul kui veebipõhise vahendusteenuse teel erinevate tingimuste pakkumise võimekuse piiramispõhjuste kirjelduse esitamise ja avaldamise nõue.

Artiklis 9 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajatele kehtiv nõue tagada ärikasutajate kaebuste käsitlemiseks asutusesisene süsteem ja selliste kaebuste käsitlemisega seonduvad nõuded, sh kaebuste korrahohase kiire ja tõhusa kaalutlemise ning ärikasutajatele tulemustest selge ja üheselt mõistetava teatamise kohustus. Selles kehtestatakse ka nõu lisada tingimustesse teatav teave asutusesisese kaebuste käsitlemise süsteemi kohta. Lisaks kehtestatakse selles veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate kohustus avaldada laekunud kaebuste arvu, kaebuste teemasid, nende töötlemiseks nõutavat ajavahemikku ja kaebuste suhtes langetatud otsuseid käsitlevad aruanded.

Artiklis 10 kehtestatakse veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajatele esitatav nõue loetleda oma tingimustes üks või mitu lepitajat, kellega teenuseosutaja soovib kohtuvälise vaidluse puhul saavutada kokkuleppe nt juhul kui küsimust ei lahendatud artikli 9 kohaselt loodud kaebuste käsitlemise asutusesisese süsteemi kaudu. Lisaks kehtestatakse selles teatud nõuded lepitajatele, sh erapooletuse, juurdepääsu, pädevuse ja ressursside kohta ning veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate kohustus osaleda vahendamises heas usus. Artiklis esitatavad nõuded ei piira kummagi poole õigust algatada kohtuvaidlus.

Artiklis 11 kehtestatakse komisjonile nõue, et see julgustaks veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajaid kas üksi või ühiselt looma ühe või mitu sõltumatut lepitusorganisatsiooni, mille kaudu edendada omavahelisele kokkuleppele jõudmist kohtuvälise vaidluse puhul (veebipõhiste vahendusteenuste teemadel), võttes eelkõige arvesse vastavate teenuste piiriülest iseloomu.

Artiklis 12 kehtestatakse esindusorganisatsioonide, -liitude või avalike asutuste õigus algatada kohtumenetlus eesmärgiga peatada või keelata veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajate poolne mis tahes käesolevas määruses sisalduvatele nõuetele mittevastavus. Lisaks nõutakse selles, et esindusorganisatsioonid ja -liidud vastavad teatud nõuetele, nt need on mittetulunduslikku laadi, asutatud juriidilise isikuna asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt ning järgivad eesmärgi, mis pakuvad nende esindatavatele ärikasutajatele kollektiivset huvi.

Artiklis 13 kehtestatakse komisjonile nõue, et see julgustaks veebipõhiste vahendusteenuste teenuseosutajaid ja veebipõhiste otsingumootoreid ning neid esindavaid organisatsioone ja liite koostama käitumisjuhendi.

Artiklis 14 kehtestatakse komisjonile määruse regulaarse läbivaatamise nõue, esimest korda kolme aasta möödudes määruse jõustumisest.

Artiklis 15 kehtestatakse määruse jõustumise kuupäev kuue kuu möödudes selle avaldamisest.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

õigluse ja läbipaistvuse edendamine veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Veebipõhised vahendusteenused on peamised ettevõtluse, kaubanduse ja innovatsiooni edendajad ning nendega saab ka suurendada tarbijate heaolu ja neid kasutatakse üha rohkem nii era- kui ka avalikus sektoris. Sellised teenused pakuvad juurdepääsu uutele turgudele ja ärivõimalustele, lastes ettevõtjatel kasutada siseturu hüvesid. Need võimaldavad Euroopa Liidu tarbijatel kasutada selliseid hüvesid ning suurendavad eelkõige kauba- ja teenusevalikut veebis.
- (2) Nende ettevõtjate äri edukuse seisukohalt, kes kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid tarbijateni jõudmiseks, võivad sellised teenused olla hädavajalikud. Tänu tugevale andmepõhisele kaudsele turustusvõrgule kasutatakse tehingute veebipõhise vahendamise teenust üha rohkem, mistõttu sõltuvad sellised ärikasutajad, sealhulgas mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, nendest teenustest tarbijateni jõudmise nimel üha enam. Arvestades üha suuremat sõltuvust, on selliste teenuste pakkujatel ülekaalukas läbirääkimisjõud, mis võimaldab neil käituda ühepoolset ja ebaausalt ning kahjustada seega potentsiaalselt oma ärikasutajate õigustatud huve ja kaudselt ka liidu tarbijate huve.
- (3) Sarnaselt on veebipõhised otsingumootorid olulised veebipõhise andmevahetuse allikaks veebisaitide kaudu tarbijatele kaupu ja teenuseid pakkuvatele ettevõtjatele ning need võivad märkimisväärselt mõjutada siseturul veebipõhiselt kaupu ja teenuseid pakkuvate ja kommertsveebisaite kasutavate ettevõtjate kaubanduslikku edu. Seega mõjutab veebisaitide (sealhulgas veebisaidid, mida ärikasutajad kasutavad oma kaupade ja teenuste tarbijatele pakkuamiseks) järjestamine veebipõhiseid otsingumootoreid pakkuvate ettevõtjate poolt tarbijate valikuid ja selliste veebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Isegi kui kommertsveebisaitide kasutajatega puuduvad lepingulised suhted, saavad veebipõhiste otsingumootorite pakkujad käituda ühepoolset ja potentsiaalselt ebaõiglaselt,

¹ ELT C ..., ..., lk ...

² ELT C ..., ..., lk ...

kahjustades seega kommertsveebisaitide kasutajate õigustatud huve ja kaudselt ka liidu tarbijate huve.

- (4) Ärikasutajate sõltuvus veebipõhistest vahendusteenustest on tekitanud ka olukorra, kus ärikasutajatel on sageli piiratud võimalused taotleda õiguskaitset, kui kõneluste teenuste pakkujate ühepoolne tegevus on põhjustanud vaidluse. Paljudel juhtudel ei paku sellised teenusosutajad kaebuste menetlemiseks juurdepääsetavaid ega tõhusaid ettevõttesiseseid süsteeme. Olemasolevad kohtuvälised vaidluste lahendamise mehhanismid ei pruugi mitmel põhjusel tõhusaks osutada, sealhulgas spetsialiseerunud lepitajate puudumise ja ärikasutajate tajutava kättemaksuhirmu tõttu.
- (5) Veebipõhised vahendusteenused ja otsingumootorid, samuti nende teenuste abil tehtavad äritehingud on oma laadilt piiriülese potentsiaaliga ja need on eriti olulised liidu siseturu sujuvaks toimimiseks tänapäevases majanduses. Kõnealuste teenuste pakkujate potentsiaalselt ebaõiglasel ja kahjulikul kaubandustaval ärikasutajate ja veebisaitide kasutajate suhtes takistavad siseturu toimimise täieliku potentsiaali ärikasutamist ja mõjuvad negatiivselt siseturu toimimisele. Lisaks takistavad sellise potentsiaali täielikku ärikasutamist ja mõjutavad negatiivselt siseturu toimimist teatavate liikmesriikide lahknevad õigusaktid, mille suutlikkus selliseid teenuseid reguleerida on erinev. Samas mõned liikmesriigid alles kavandavad selliste aktide vastuvõtmist.
- (6) Liidu tasandil tuleks seepärast kehtestada ühtsed ja sihipärased kohustuslikud normid, millega saaks tagada siseturul õiglane, prognoositav, jätkusuutlik ja usaldusväärne veebipõhine ettevõtluskeskkond, kindlustades eelkõige, et veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajad saaksid kogu liidus vajaliku läbipaistvuse ja tõhusad õiguskaitsevahendid. Need normid peaksid pakkuma ka vajaliku läbipaistvuse kommertsveebisaitide kasutajate järjestamisel otsingumootori kaudu saadavates otsingutulemustes. Samal ajal peaksid need normid kaitsma laiemat veebiplatvormipõhise majanduse jaoks olulist innovatsioonipotentsiaali.
- (7) Kuna veebipõhistel vahendusteenustel ja otsingumootoritel on tavaliselt üleilmne mõõde, tuleks käesolevat määrust kohaldada selliste teenuste pakkujate suhtes, sõltumata asjaolust, kas nende asukoht on liikmesriigis või väljaspool liitu, eeldusel et on täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peaksid ärikasutajad või kommertsveebisaitide kasutajad olema asutatud liidus. Teiseks peaksid ärikasutajad või kommertsveebisaitide kasutajad pakutavate teenuste abil pakkuma oma kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele vähemalt tehingu ühe osa ulatuses. Tarbijad peaksid asuma liidus, kuid nad ei pea omama liidus alalist elukohta ega ühegi liikmesriigi kodakondsust. Käesolevat määrust ei peaks kohaldama väljaspool liitu asutatud ärikasutajate ega kommertsveebisaitide kasutajate suhtes või liidus asutatud ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate suhtes siis, kui nad kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid või otsingumootoreid kaupade või teenuste pakkumisel väljaspool liitu asuvatele tarbijatele või muudele isikutele kui tarbijad.
- (8) Paljusid ettevõtja ja tarbija vahelisi ärisuhteid vahendavad veebipõhiselt mitmepoolseid teenuseid pakkuvad ettevõtjad, kes toimivad üldiselt sama ökosüsteemi ülesehitavate ärimudelite alusel. Asjakohaste teenuste hõlmamiseks tuleks veebipõhiseid vahendusteenuseid määratleda täpselt ja tehnoloogiliselt neutraalsel viisil. Eelkõige peaksid need teenused hõlmama infoühiskonna teenuseid, mida iseloomustab nende eesmärk soodustada otsetehingute algatamist ärikasutajate ja tarbijate vahel olenemata sellest, kas tehingud tehakse lõpuks veebipõhiselt, asjaomase veebipõhise vahendusteenust pakkuva ettevõtja veebiportaalis või ärikasutaja veebiportaalis või internetiväliselt. Teenuseid tuleks pakkuda lepingulise suhte alusel nii teenusepakkuja ja ärikasutaja kui ka teenusepakkuja ja tarbija vahel. Selline lepinguline suhe tuleks lugeda kehtivaks, kui mõlemad pooled väljendavad oma kavatsust olla seotud üheselt mõistetaval ja kontrollimist võimaldaval viisil, ilma et see eeldaks sõnaselget kirjalikku kokkulepet.
- (9) Käesoleva määrusega kaetud veebipõhiste vahendusteenuste näited peaksid seega hõlmama veebipõhise e-kaubanduse turgusid, sealhulgas aktiivselt osalevate ärikasutajatega koostööturgusid,

veebipõhiseid tarkvararakenduste teenuseid ja veebipõhiseid sotsiaalmeedia teenuseid. Käesolevat määrust ei peaks siiski kohaldama veebipõhiste reklaamiteenuste ega veebipõhiste reklaamide vahendamise suhtes, mille eesmärk ei ole soodustada otsetehingute algatamist ja mis ei seisne lepingulistest suhetes tarbijatega. Käesolevat määrust ei peaks samuti kohaldama internetimakseteenuste suhtes, sest need iseenesest ei vasta kohaldatavatele tingimustele, vaid on pigem asjaomastele tarbijatele kaupade ja teenuste tarnimise tehingutega kaasnevad teenused.

- (10) Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjaomase kohtupraktikaga ja arvestades asjaolu, et ärikasutajate sõltuvat seisundit on täheldatud peamiselt füüsilisest isikust tarbijatele juurdepääsuks kasutatavate veebipõhiste vahendusteenuste korral, tuleks käesoleva määruse kohaldamisala piiritlemisel kasutatavat tarbija mõistet tõlgendada viitena füüsilistele isikutele, kes tegutsevad väljaspool oma kaubandus-, majandus-, ametialast või kutsetegevust.
- (11) Järjepidevuse huvides tuleks käesolevas määruses kasutatav veebipõhise otsingumootori määratlus viia kooskõlla direktiivis (EL) 2016/1148 kasutatud määratlusega³.
- (12) Selleks et vajaduse korral kaitsta ärikasutajaid, peaks käesolevat määrust kohaldama seal, kus pooled ei räägi mis tahes nimetusega või vormiga lepingulise suhte tingimusi eraldi läbi. Seda, kas tingimuste üle peeti eraldi läbirääkimisi või mitte, tuleks selgitada välja üldhindamise teel, kusjuures asjaolu, et teatavaid tingimusi võidi eraldi läbi rääkida, ei ole otsustav.
- (13) Tagamaks, et lepingulise suhte üldtingimused võimaldaksid ärikasutajatel määrata kindlaks veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise alustamise, lõpetamise ja peatamise kaubanduslikud tingimused ning selleks, et kindlustada ärisuhte prognoositavus, tuleks sellised tingimused koostada selges ja ühemõttelises sõnastuses, mis on keskmisele ärikasutajale hõlpsasti mõistetav. Tingimusi ei tohiks pidada selges ja ühemõttelises sõnastuses koostatuks, kui need on laialivalguvad, mittespetsiifilised ega käsitle üksikasjalikult olulisi kaubanduslikke küsimusi ega võimalda seega äritarbijatele piisavat prognoositavust seoses lepingulise suhte kõige olulisemate aspektidega.
- (14) Üldtingimuste läbipaistvuse tagamine võib osutuda jätkusuutlike ärisuhte loomisel ja ärikasutajat kahjustava ebaõiglase käitumise vältimisel mõõdapääsmatuks. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid seepärast tagama tingimuste hõlpsa kättesaadavuse lepinguliste suhete kõikides etappides, sealhulgas kättesaadavuse võimalikele ärikasutajatele lepingu sõlmimisele eelnevas etapis, ja et kõikidest sellistesse tingimustesse tehtavatest muudatustest teatataks ärikasutajatele kindlaksmääratud etteteatamisaja jooksul, mis oleks konkreetseid asjaolusid arvestades mõistlik ja proportsionaalne ning kestaks vähemalt 15 päeva. Etteteatamisega ei peaks kohaldama kui ja kuivõrd asjaomane ärikasutaja on sellest ühemõtteliselt loobunud ning kui ja kuivõrd vajadus muudatused kohe ellu viia on tekkinud lähtuvalt teenusepakkujal liidu või siseriikliku õiguse kohaselt lasuvast juriidilisest kohustusest.
- (15) Ärikasutajate kaitsmiseks peaks pädeval kohtul olema võimalik järeldada, et normidele mittevastavad tingimused ei ole asjaomase ärikasutaja suhtes siduvad, ja et seda järeldust kohaldataks kohe. Kohtu selline järeldus peaks piirduma vaid konkreetsete, normidele mittevastavate tingimustega. Ülejäänud tingimused peaksid jätkuvalt olema kehtivad ja kohaldatavad, eeldusel et neid on võimalik normidele mittevastavatest tingimustest eristada. Kehtivate tingimuste ootamatu muutmine võib märkimisväärselt häirida ärikasutaja tegevust. Selliste ärikasutajatele avalduvate negatiivsete tagajärgede piiramiseks ja kõnealuse käitumise heidutamiseks peaksid kindlaksmääratud etteteatamisega eiravad muudatused olema tühised, st neid loetakse kehtetuks mõjuga *erga omnes* ja *ex tunc*.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1).

- (16) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel võivad olla seaduspärased põhjused peatada või lõpetada teenuste pakkumine konkreetsele ärikasutajale täies ulatuses või osaliselt, sealhulgas eemaldades konkreetse ärikasutaja üksikud kaubad või teenused või eemaldades otsingutulemused. Kuna sellised otsused võivad märkimisväärselt mõjutada asjaomase ärikasutaja huve, tuleks neid sellise käitumise põhjustest teavitada. Põhjuste esitamine peaks võimaldama ärikasutajal selgitada välja, kas otsust on mõttekas vaidlustada, suurendades seega ärikasutaja võimalusi kasutada vajaduse korral tõhusaid kaitsevahendeid. Lisaks peaks põhjuste esitamine aitama ennetada või parandada sellise veebisisu tahtmatut eemaldamist, mille ärikasutaja on esitanud ja mida pakkuja peab ekslikult ebaseaduslikuks sisuks kooskõlas komisjoni soovitusega (EL) nr 2018/334⁴. Esitatavates põhjustes tuleks välja selgitada otsuse tegemise objektiivne põhjus või põhjused lähtuvalt pakkuja poolt esitatud tingimustele, ja nendes tuleks osutada proportsionaalsel viisil otsuse tegemiseni viinud konkreetsetele asjaoludele.
- (17) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate poolne kaupade ja teenuste järjestamine mõjutab oluliselt tarbijate valikut ning seega neid kaupu ja teenuseid tarbijatele pakkuvate äritarbijate kaubanduslikku edu. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid seepärast eelnevalt kirjeldama järjestuse koostamise peamisi parameetreid, selleks et pakkuja ärikasutajatele paremat prognoositavust, võimaldada neil mõista järjestuse toimimist ning võrrelda eri pakkujate järjestamise tavasid. Peamise parameetri sisu tuleks mõista kui viidet mis tahes üldkriteeriumidele, protsessidele või eri signaalidele, mis on hõlmatud järjestuse koostamise algoritmides või muudes kohandamise või järjestuses madalamale kohale viimise mehhanismides. . Peamiste järjestamist kindlaks määravate parameetrite kirjeldus peaks sisaldama ka selgitust, kuidas ärikasutajad saaksid järjestust võimaluse korral aktiivselt tasu eest mõjutada, ja sellise mõjutamisega kaasnevat. Kirjeldus peaks pakkuma ärikasutajatele piisavat teavet sellest, kuidas järjestamise mehhanismis arvestatakse ärikasutaja pakutavate kaupade või teenuste omadusi ja nende asjakohasust konkreetsete veebipõhiste vahendusteenuste tarbija jaoks.
- (18) Sarnaselt mõjutab veebisaitide (sealhulgas veebisaidid, mida ärikasutajad kasutavad oma kaupade ja teenuste tarbijatele pakkuamiseks) järjestamine veebipõhiseid otsingumootoreid pakkuvate ettevõtjate poolt tarbijate valikuid ja kommertsveebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad peaksid seega esitama kõikide indekseeritud veebisaitide (sealhulgas kommertsveebisaitide ja muude veebisaitide kasutajate omad) järjestamise peamised parameetrid. Lisaks kaupade ja teenuste omadustele ja nende asjakohasusele tarbija jaoks peaks veebipõhiste otsingumootorite kirjeldus võimaldama ärikasutajatel saada piisava teabe selle kohta kas ja kuidas ning millises ulatuses võetakse arvesse kommertsveebisaitide kasutajate kasutatavate veebisaitide ülesehituse põhimõtteid, nagu nende kohandatus kuvamiseks mobiilsidevahendites. Lepingulise suhte puudumisel veebipõhise otsingumootori pakkujate ja kommertsveebisaitide kasutajate vahel peaks selline kirjeldus olema üldsusele kättesaadav asjaomases veebipõhises otsingumootoris silmapaistvas ja kergesti ligipääsetavas kohas. Kommertsveebisaitide kasutajate jaoks prognoositavuse suurendamiseks tuleks kirjeldust ajakohastada, sealhulgas tuleks peamiste parameetrite muudatused selgelt esile tuua. Kuigi pakkujad ei ole kunagi kohustatud peamiste järjestamise parameetrite avalikustamise nõuet täites avaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/943⁵ kohaseid ärisaladusi, peaks kirjeldus põhinema vähemalt järjestamise parameetrite tegelike andmete asjakohasusel.

⁴ Komisjoni 1. märtsi 2018. aasta soovitus (EL) 2018/334 meetmete kohta, millega tulemuslikult võidelda ebaseadusliku veebisisu vastu (ELT L 63, 6.3.2018, lk 50).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

- (19) Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja pakub ka ise tarbijatele teatavaid kaupu ja teenuseid oma vahendusteenuste abil või tema kontrollitava ärikasutaja kaudu, võib asjaomane pakkuja konkureerida otse oma veebipõhiste vahendusteenuste nende ärikasutajatega, keda ta ei kontrolli. Sellistes olukordades on eriti oluline, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja käituks läbipaistval viisil ja esitaks kirjelduse enda pakutavate kaupade või teenuste juriidiliselt, kaubanduslikult või tehniliselt diferentseeritud eeliskohtlemise kohta võrreldes ärikasutajate pakutavate kaupadega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaks see kohustus kehtima veebipõhiste vahendusteenuste üldisel tasandil, mitte nende teenuste kaudu pakutavate üksikute kaupade ja teenuste tasandil.
- (20) Andmete, sealhulgas isikuandmed, ligipääsetavus ja kasutamine võimaldab luua veebiplatvormipõhise majanduse jaoks olulist väärtust. Seepärast on oluline, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitaksid ärikasutajatele selge kirjelduse teatavatele andmeliikidele juurdepääsu ja nende kasutamise ulatuse, laadi ja tingimuste kohta. Kirjeldus peaks olema proportsionaalne ning osutama üldistele juurdepääsutingimustele, mitte esitama ammendavalt tegelikud andmed või andmeliigid, nii et ärikasutajad teaksid, kas nad saavad kasutada andmeid suurema väärtuse loomiseks, sealhulgas kasutades võimaluse korral kolmandate isikute andmeteenuseid. Isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679⁶.
- (21) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad teatavatel juhtudel piirata tingimustes ärikasutajate võimalust pakkuda tarbijatele kaupu ja teenuseid soodsamatel tingimustel muude kanalite kaudu kui nende pakutavad veebipõhised vahendusteenused. Sellistel juhtudel peaksid asjaomased pakkujad esitama niisuguse käitumise alused, eriti seoses piirangute peamiste majanduslike, kaubanduslike ja juriidiliste põhjendustega. Sellist läbipaistvuskohustust ei tohiks kohaldada, kui hinnatakse selliste piirangute õiguspärasust vastavalt muudele liidu aktidele või liidu õiguse kohaselt kehtestatud liikmesriikide õigusele, sealhulgas konkurentsi ja ebaausate kaubandustavade valdkonnas, ja selliste õigusaktide kohaldamisel.
- (22) Selleks et ärikasutajad, sealhulgas need, kelle jaoks on asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste kasutamine peatatud või lõpetatud, saaksid kasutada hõlpsasti kasutusvalmis, vahetuid ja tõhusaid kaitsevahendeid, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad pakkuma ettevõttesisest kaebuste menetlemise süsteemi. Ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi eesmärk peaks olema märkimisväärse osa kaebuste kahepoolne lahendamine veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja asjaomase ärikasutaja vahel. Lisaks peaks selle tagamine, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitavad ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi toimimise ja tõhususe kohta teavet, aitama ärikasutajatel mõista erinevate veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisel tekkida võivate probleemide liike ning võimalusi leida kiire ja tõhus kahepoolne lahendus.
- (23) Käesoleva määruse kohaselt ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemile esitatavate nõudmiste eesmärk on jätta halduskoormuse minimeerimiseks veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatele mõistlik paindlikkus nende süsteemide käitlemisel ja üksikkaebuste menetlemisel. Lisaks peaksid ettevõttesisesed kaebuste menetlemise süsteemid võimaldama veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel vajaduse korral käsitleda proportsionaalsel viisil süsteemi kuritarvitusi, millele teatavad ärikasutajad võivad kalduda. Lisaks muudele juhtudele kui käesolevast määrusest tulenevate õiguslike kohustuste väidetav eiramine, ei tohiks ettevõttesisesed kaebuste menetlemise süsteemid olla avatud kaebustele, mis seisnevad vaid väheolulises negatiivses mõjus asjaomastele ärikasutajatele. Arvestades selliste süsteemide loomise ja käitlemise kulusid, on asjakohane

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

vabastada sellest kohustusest veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvad väikeettevõtjad komisjoni soovitus 2003/361/EÜ⁷ asjakohaste sätete tähenduses.

- (24) Lepitamine võib pakkuda veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatele ja nende ärikasutajatele võimalust vaidluste rahuldaval teel lahendamiseks, ilma et tuleks algselt pikaleveniv ja kulukas kohtumenetlus. Seepärast peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad soodustama lepituse kasutamist, selgitades eelkõige välja lepitajad, kellega nad soovivad koostööd teha. Väljaspool liitu asuvate lepitajate teenuseid tuleks kasutada ainult siis, kui on tagatud, et sellisel juhul ei jäeta ärikasutajat ilma liidu või liikmesriigi õiguse (sealhulgas käesoleva määruse nõuded ning isikuandmete ja ärisaladuste suhtes kohaldatavad õigusaktid) alusel pakutavast õiguskaitsest. Selleks et lepitus oleks kasutatav, õiglane, kiire, tõhus ja tulemuslik, peaksid kõnealused lepitajad vastama teatavatele kriteeriumidele.
- (25) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid võtma enda kanda mõistliku osa lepituse kogukuludest, võttes arvesse asjakohase juhtumi kõiki olulisi elemente. Selleks peaks lepitaja pakuma välja, millise osa kandmine on iga juhtumi puhul proportsionaalne. Selline osa ei tohiks olla väiksem kui pool kuludest.
- (26) Selleks et soodustada liidus veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega seotud vaidluste korral lepituse kasutamist, peaks komisjon esitama üleskutse luua spetsiaalsed lepitusorganisatsioonid, mida praegu veel ei ole. Veebipõhiseid vahendusteenuseid ja otsingumootoreid ning nende kasutamisejärgseid konkreetseid tööstusharusid tunduvate lepitajate kaasamine peaks suurendama mõlema poole usaldust lepitusprotsessi vastu ning suurendama kiire, õiglase ja rahuldava tulemuseni jõudmise tõenäosust.
- (27) Eri tegurid, nagu piiratud rahalised vahendid, kättemaksuhirm ning kohaldatava õiguse ja kohtu kindlaksmääramine kasutustingimustes võib piirata olemasolevate õiguskaitsevahendite tõhusust, eriti selliste vahendite puhul, mis eeldavad ärikasutajatelt või kommertsveebisaitide kasutajatelt individuaalset ja tuvastatavat tegevust. Käesoleva määruse tõhusa kohaldamise tagamiseks tuleks anda ärikasutajaid või kommertsveebisaitide kasutajaid esindavatele organisatsioonidele ja ühendustele ning liikmesriikides loodud avalik-õiguslikele asutustele võimalus algselt kohtumenetlus. Selline menetlus liikmesriigi kohtus peaks lõpetama või keelama käesoleva määruse normide rikkumise ja ennetama edaspidist kahju, mis võiks õnnestada ärisuhete jätkusuutlikkust veebiplatvormipõhises majanduses. Tagamaks, et kõnealused organisatsioonid või ühendused kasutaksid sellist õigust tõhusalt ja nõuetekohaselt, peaksid nad vastama teatavatele kriteeriumidele. Arvestades asjaomaste avalik-õiguslike asutuste staatust liikmesriikides, kus sellised asutused on loodud, tuleks nõuda ainult seda, et asjaomaste siseriiklike õigusnormide kohaselt oleks neile tehtud ülesandeks huvitatud isikute ühishuvides või üldistes huvides hagide esitamine, ilma et selliste avalik-õiguslike asutuste suhtes tuleks kõnealuseid kriteeriume kohaldada. Sellised kohtuasjad ei tohiks mingil juhul mõjutada ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate õigust algselt individuaalne kohtumenetlus.
- (28) Asjaomaste teenusepakkujate või neid esindavate organisatsioonide või ühenduste koostatud käitumisjuhendid võiksid aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele ja seega tuleks soodustada nende koostamist. Selliste käitumisjuhendite koostamisel asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides tuleks võtta arvesse asjaomastele sektoritele eriomaseid jooni, samuti mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate eripära.
- (29) Komisjon peaks hindama käesolevat määrust korrapäraselt ja eelkõige tegema kindlaks, kas seda on vaja muuta seoses tehnika arengu ja kaubandustingimuste muutumisega.

⁷

Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- (30) Käesoleva määruse kohase teabe esitamisel tuleks igal võimalusel võtta ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni⁸ eesmärgi silmas pidades arvesse puuetega isikute vajadusi.
- (31) Kuna liikmesriigid ei suuda piisaval määral saavutada käesoleva määruse eesmärki, milleks on õiglase, prognoositava, jätkusuutliku ja usaldusväärse veebipõhise ettevõtluskeskkonna tagamine siseturul, ning nimetatud eesmärk on oma ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutatav liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (32) On asjakohane täpsustada, et käesolev määrus ei tohiks mõjutada liidu õiguse asjakohaste normide kohaldamist sellistes valdkondades nagu õiguslane koostöö tsiviilasjades, konkurents, tarbijakaitse, e-kaubandus ja finantsteenused.
- (33) Käesoleva määruse eesmärk on tagada, et täielikult peetaks kinni Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 ja artiklis 16 sätestatud õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, ning et edendataks ettevõtlusvabadust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse õigusnormid, millega tagatakse veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele veebipõhiste otsingumootoritega seoses vajalik läbipaistvus ja tõhusad õiguskaitsevahendid.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse selliste veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite suhtes, mida pakutakse või edastatakse pakkumiseks vastavalt ärikasutajatele ja äriveebisaitide kasutajatele, kes on asutatud või kelle elukoht on liidus ja kes pakuvad veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele, olenemata selliste teenuste pakujate asutamise või elukohast.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „ärikasutaja“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes pakub oma kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevuse raames veebipõhiste vahendusteenuste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid;
- (2) „veebipõhised vahendusteenused“ – teenused, mis vastavad kõikidele järgmistele kriteeriumidele:
 - (a) need kujutavad endast infoühiskonna teenuseid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses⁹;

⁸ ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon (UNCPRD), kättesaadav aadressil: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

- (b) need võimaldavad ärikasutajatel pakkuda kaupu ja teenuseid eesmärgiga soodustada otsetehingute algatamist ärikasutajate ja tarbijate vahel olenemata sellest, kus tehingud lõpuks sooritatakse;
 - (c) neid pakutakse ärikasutajatele lepinguliste suhete alusel ühelt poolt selliste teenuste pakkujate ning teiselt poolt nende ärikasutajate ja nende pakutavate kaupade ja teenuste tarbijate vahel.
- (3) „veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või edastab pakkumiseks ärikasutajatele veebipõhiseid vahendusteenuseid;
 - (4) „tarbija“ – iga füüsiline isik, kelle tegutsemise eesmärk ei ole seotud tema kaubandus-, majandus- või kutsetegevusega;
 - (5) „veebipõhine otsingumootor“ – digitaalne teenus, mis võimaldab kasutajatel teha otsinguid üldjuhul kõikidel veebisaitidel või konkreetses keeles veebisaitidel mis tahes teemal võtmesõna, fraasi või muu sisendi vormis päringu alusel ning saadab vastuseks lingid, kust võib leida teavet taotletud sisu kohta;
 - (6) „veebipõhise otsingumootori pakkuja“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või edastab pakkumiseks tarbijatele veebipõhiseid otsingumootoreid;
 - (7) „kommertsveebisaidi kasutaja“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes pakub oma kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevuse raames veebisaidi kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid;
 - (8) „järjestus“ – suhteline edemus, mis on antud ärikasutaja poolt veebipõhiste vahendusteenuste kaudu tarbijatele pakutavatele kaupadele või teenustele või tarbijate jaoks veebipõhiste otsingumootorite kaudu indekseeritud veebisaitidele ja mida esitletakse, järjestatakse või edastatakse sellistele tarbijatele vastavalt veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate kaudu, olenemata selliseks esitlemiseks, järjestamiseks või edastamiseks kasutatud tehnoloogilistest vahenditest;
 - (9) „kontroll“ – tähistab omandiõigust või õigust ettevõtjat otsustavalt mõjutada nõukogu määruse (EÜ) 139/2004 artikli 3 lõike 2 tähenduses¹⁰;
 - (10) „tingimused“ – kõik tingimused, klauslid või muu teave olenemata selle nimetusest või vormist, mis reguleerivad veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja tema ärikasutajate vahelist lepingulist suhet ja mille määrab ühepoolset kindlaks veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja.

Artikkel 3

Üldtingimused

- 1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad tagama, et nende tingimused:
 - (a) on koostatud selges ja ühemõttelises sõnastuses;
 - (b) on ärikasutajate jaoks hõlpsasti kättesaadavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga loodud kaubanduslike suhete kõikides etappides, sealhulgas lepingu sõlmimisele eelnev etapp;

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

¹⁰ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

- (c) sätestavad objektiivsed põhjused peatada või lõpetada veebipõhiste vahendusteenuste pakkumine ärikasutajatele täies ulatuses või osaliselt.
2. Tingimused ja nende konkreetsed sätted, mis ei vasta lõike 1 kohastele nõuetele, ei ole asjaomaste ärikasutajate suhtes siduvad, kui sellise mittevastavuse on välja selgitanud pädev kohus.
 3. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad teavitavad asjaomaseid ärikasutajaid tingimuste kavandatavatest muudatustest.

Kavandatavaid muudatusi ei tohi jõustada enne, kui möödub kavandatud muudatuste laadi ja ulatust ning asjaomasele ärikasutajale avalduvat mõju arvestades mõistlik ja proportsionaalne etteteatamisaeg. Etteteatamisaeg on vähemalt 15 päeva alates kuupäevast, mil veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja teatab asjaomastele ärikasutajatele kavandatavatest muudatustest.

Asjaomane ärikasutaja võib kas kirjaliku avalduse või selge kinnituse andmisega loobuda teises lõigus osutatud etteteatamisajast.
 4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja poolt lõike 3 vastaselt tingimustesse tehtud muudatused on kehtetud.
 5. Lõiget 3 ei kohaldata, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suhtes kehtib seadusjärgne kohustus, millega nõutakse temalt tingimuste muutmist viisil, mis ei võimalda kinni pidada lõike 3 teises lõigus osutatud etteteatamisajast.

Artikkel 4

Peatamine ja lõpetamine

1. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja otsustab täies ulatuses või osaliselt peatada või lõpetada veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise konkreetsele ärikasutajale, esitab ta asjaomasele ärikasutajale ilma põhjendamatu viivitusega otsuse tegemise põhjused.
2. Lõikes 1 esitatud põhjused peavad sisaldama viidet veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tehtud otsuse aluseks olevatele konkreetsetele asjaoludele või olukorrale, samuti viidet artikli 3 lõike 1 punktis c osutatud kohaldatavale objektiivsele alusele või kohaldatavatele objektiivsetele alustele.

Artikkel 5

Järjestus

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitavad oma tingimustes järjestuse koostamise peamised parameetrid ja nende peamiste parameetrite suhtelise tähtsuse põhjused võrreldes muude parameetritega.

Kui need parameetrid hõlmavad võimalust mõjutada järjestust ärikasutaja poolt veebipõhiste vahendusteenuste pakkujale makstava otsese või kaudse tasu eest, peab asjaomane veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja lisama tingimustesse ka kirjelduse selliste võimaluste ja sellise tasu mõju kohta järjestusele.
2. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad esitavad äriveebisaitide kasutajatele peamised järjestuse aluseks olevad parameetrid, lisades oma veebipõhisesse otsingumootoris hõlpsasti leitava ja avalikult kättesaadava kirjelduse selges ja ühemõttelises sõnastuses. Nad peavad sellist kirjeldust ajakohastama.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kirjeldused peavad olema piisavad, et ärikasutajad ja kommertsveebisaitide kasutajad mõistaksid vajalikul määral seda, kas ja kuidas ja millises ulatuses võetakse järjestuses arvesse järgmist:

- (a) tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu pakutavate kaupade ja teenuste omadused;
 - (b) selliste omaduste asjakohasus tarbijate jaoks;
 - (c) veebipõhiste otsingumootorite puhul kommertsveebisaitide kasutajate kasutatava veebisaidi ülesehituse üksikasjad.
4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad ei ole käesoleva artikli nõuete täitmisel kohustatud avaldama direktiivi (EL) 2016/943 artikli 2 lõikes 1 määratletud ärisaladusi.

Artikkel 6

Erikohtlemine

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad lisavad tingimustesse kirjelduse erikohtlemise kohta, mida nad osutavad või võivad osutada kaupadele ja teenustele, mida pakub tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste kaudu nende pakkuja ise või sellise pakkuja kontrollitav ärikasutaja, võrreldes kaupade ja teenustega, mida pakuvad muud ärikasutajad.
2. Lõikes 1 esitatud kirjeldus peab võimaluse korral hõlmama vähemalt erikohtlemist, mida veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja osutab konkreetsete meetmetega või käitumisega seoses järgmisega:
 - (a) pakkuja või tema kontrollitava ärikasutaja poolne juurdepääs sellistele isikuandmetele ja muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida ärikasutajad või tarbijad esitavad veebipõhiste vahendusteenuste kasutamiseks või mis saadakse selliste teenuste pakkumise käigus;
 - (b) järjestus;
 - (c) mis tahes otsene või kaudne tasu, mida nõutakse asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise eest;
 - (d) juurdepääs asjaomaste veebipõhiste vahendusteenustega otseselt seotud või neid toetavatele teenustele või nende kasutamise tingimused.

Artikkel 7

Juurdepääs andmetele

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad lisama tingimustesse kirjelduse selle kohta, kas ärikasutajatel on või ei ole tehniline või lepingujärgne juurdepääs isikuandmetele ja muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida ärikasutajad või tarbijad esitavad veebipõhiste vahendustingimuste kasutamiseks või mis saadakse selliste teenuste pakkumise käigus.
2. Lõikes 1 esitatud kirjeldusega teavitavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ärikasutajaid vähemalt järgmisest:
 - (a) kas veebipõhiste vahendusteenuste pakkujal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida ärikasutajad või tarbijad esitavad selliste teenuste kasutamiseks või mis saadakse selliste teenuste pakkumise käigus, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel;
 - (b) kas ärikasutajal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mille ärikasutajad on esitanud seoses asjaomaste veebipõhiste vahendusteenustega.

kasutamise või mis on saadud selliste teenuste osutamisel ärikasutajale ning tema kaupade ja teenuste tarbijatele, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel;

- (c) kas lisaks punktile b on ärikasutajal juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, sealhulgas koondandmetena, mille on esitanud või mis on saadud veebipõhiste vahendusteenuste osutamisel kõikidele nende ärikasutajatele ja tarbijatele, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel.

Artikkel 8

Piirangud muude vahendite kaudu antavatele erinevatele tingimustele

1. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad piiravad oma teenust pakkudes ärikasutajate võimalust pakkuda tarbijatele samu kaupu ja teenuseid muude kui kõnealuste vahendusteenuste kaudu erinevatel tingimustel, peavad nad esitama sellise piirangu alused tingimustes ja muutma need alused üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks. Need alused peavad sisaldama asjaomaste piirangute peamisi majanduslikke, kaubanduslikke või juriidilisi põhjendusi.
2. Lõikes 1 sätestatud kohustus ei mõjuta selliste piirangute kehtestamisel veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suhtes kehtivatest liidu õigusnormidest või liidu õigusega kooskõlas olevatest siseriiklikest õigusnormidest tulenevaid keelde ega takistusi.

Artikkel 9

Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja loob ärikasutajate kaebuste jaoks ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi.
Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem peab olema ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadav. Süsteem võimaldab neil esitada asjaomasele pakkujale kaebusi järgmistes küsimustes:
 - (a) pakkuja on väidetavalt jätnud täitmata käesolevas määruses sätestatud juriidilise kohustuse, mis avaldab kaebuse esitajale negatiivset mõju;
 - (b) tehnoloogilised probleemid, mis on seotud otseselt veebipõhiste vahendusteenuste pakkimisega ja mis on avaldanud kaebuse esitajale olulist negatiivset mõju;
 - (c) pakkuja võetud meetmed või pakkuja käitumine, mis on seotud otseselt veebipõhiste vahendusteenuste pakkimisega ja mis on avaldanud kaebuse esitajale olulist negatiivset mõju;
2. Ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi osana peavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad:
 - (a) hoolikalt kaaluma esitatud kaebuseid ja kaebusele vastamiseks võetavaid meetmeid, et käsitleda asjakohaselt tõstatatud probleemi selle olulisust ja keerukust arvesse võtval viisil;
 - (b) menetlema kaebuseid kiiresti ja tulemuslikult tõstatatud probleemi olulisust ja keerukust arvesse võtval viisil;
 - (c) teatama kaebuse esitajale ettevõttesise kaebuste menetlemise protsessi tulemustest individuaalselt ning selges ja ühemõttelises sõnastuses.

3. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad tingimustesse lisama kogu asjakohase teabe ettevõttesisesse kaebuste menetlemise süsteemile juurdepääsu ja süsteemi toimimise kohta.
4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad igal aastal koostama ja tegema üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks teabe ettevõttesisesse kaebuste menetlemise süsteemile juurdepääsu ja süsteemi toimimise kohta.
Selline teave peab sisaldama esitatud kaebuste koguarvu, kaebuste teemat, kaebuste menetlemiseks kulunud aega ja kaebuste kohta tehtud otsust.
5. Käesolevat artiklit ei kohaldata veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvatele väikeettevõtjatele komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ¹¹ artikli 2 lõike 2 tähenduses.

Artikkel 10

Lepitus

1. Veebipõhiste vahendusteenuse pakkujad määravad tingimustes ära ühe või mitu lepitajat, kellega nad on valmis koost töötama, et saavutada ärikasutajatega kohtuväline kokkulepe pakkuja ja ärikasutaja vahelises, asjaomaseid veebipõhiseid vahendusteenuseid käsitlevas vaidluses, sealhulgas vaidlused, mida ei olnud võimalik lahendada artiklis 9 osutatud ettevõttesiseses vaidluste menetlemise süsteemiga.
Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad määrata väljaspool liitu lepitusteenust pakkuva lepitaja ainult siis, kui sellega ei jäeta asjaomaseid ärikasutajaid ilma võimalusest kasutada liidu õiguses või liikmesriigi õiguses ette nähtud õiguskaitsevahendit asjaolu tõttu, et lepitaja pakub oma teenuseid väljaspool liitu.
2. Lõikes 1 osutatud lepitajad peavad vastama järgmistele nõudmistele:
 - (a) nad on erapooletud ja sõltumatud;
 - (b) nende lepitusteenused on asjaomast veebipõhist vahendusteenust kasutavale ärikasutajale taskukohased;
 - (c) nad suudavad osutada lepitusteenust asjaomase veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja ärikasutaja tingimuste koostamise keeles;
 - (d) nad on kättesaadavad kas isiklikult ärikasutaja asukohas või elukohas või (kaugteel) sidetehnoloogia vahendusel;
 - (e) nad suudavad pakkuda lepitusteenust ilma põhjendamatut viivitusteta;
 - (f) neil on piisavad teadmised ettevõtjatevahelistest ärisuhetest, võimaldades neil aidata tõhusalt kaasa vaidluse lahendamisele.
3. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad alustavad heas usu igat katset saavutada vaidlusele lepituse teel lahenduse leidmiseks kokkulepe nende poolt lõikes 1 välja pakutud lepitajaga.
4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad kannavad mõistliku osa iga üksiku lepitusjuhtumi üldkuludest. Kogukulude mõistlik osa määratakse kindlaks lepitaja soovitusel, võttes arvesse asjaomase juhtumi kõiki olulisi elemente, eriti kummagi vaidluspoole väidete põhjendatust, poolte käitumist ning poolte suurust ja rahalist suutlikkust võrdluses teineteisega. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja katab igal juhul vähemalt poole kogukuludest.

¹¹ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

5. Käesoleva artikliga kooskõlas tehtavad katsed saavutada vaidluse lahendamisel lepituse teel kokkulepe ei mõjuta asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja ärikasutajate õigust alkatada kohtumenetlus lepitusmenetluse jooksul või pärast seda.

Artikkel 11

Spetsialiseerunud lepitaja

Komisjon kutsub veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi kas eraldi või ühiselt asutama ühe või mitu lepitusteenust pakkuva organisatsiooni kooskõlas artikli 10 lõikes 2 esitatud nõuetega, selleks et soodustada ärikasutajatega veebipõhiste vahendusteenustega seoses tekkivate vaidluste kohtuvälist lahendamist, võttes eelkõige arvesse veebipõhiste vahendusteenuste piiriülest laadi.

Artikkel 12

Esindusorganisatsioonide või -ühenduste poolt algatatud kohtumenetlus

1. Ärikasutajate või äriveebisaitide kasutajate esindamisest õiguspäraselt huvitatud organisatsioonidel ja ühendustel, samuti liikmesriikide loodud avalik-õiguslikel asutustel on õigus alkatada liidus asuvates siseriiklikes kohtutes menetlus kooskõlas menetluse algatamise liikmesriigi õiguskorraga, peatada või keelata käesolevas määruses sätestatud nõuete rikkumine veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt.
2. Organisatsioonidel ja ühendustel on lõikes 1 osutatud õigus ainult siis, kui nad vastavad hagi algatamise hetkel kõikidele järgmistele tingimustele:
 - (a) nad on asutatud liikmesriigi õiguse alusel nõuetekohaselt;
 - (b) nad järgivad eesmärgi, mis on nende esindatavate ärikasutajate või kommertsveebisaidi kasutajate kollektiivsetes huvides;
 - (c) nad on oma laadilt mittetulunduslikud.

Liikmesriikides, kus sellised avalik-õiguslikud asutused on asutatud, on nimetatud asutustel lõikes 1 osutatud õigus, kui neile on tehtud ülesandeks kaitsta ärikasutajate või kommertsveebisaitide kasutajate ühishuve või tagada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmine kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega.

3. Lõikes 1 osutatud õigus ei mõjuta ärikasutajate ja kommertsveebisaidi kasutajate õigust alkatada eraldi hagi pädevate siseriiklike kohtute ees kooskõlas hagi algatamise liikmesriigi õigusega, et käsitleda käesoleva määrusega sätestatud nõuete rikkumist veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate poolt.

Artikkel 13

Käitumisjuhendid

1. Komisjon kutsub veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi koostama käitumisjuhendeid, mille eesmärk on aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele, võttes arvesse nende eri sektorite iseloomulikke omadusi, kus

veebipõhiseid vahendusteenuseid pakutakse, samuti mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate eripära.

2. Komisjon kutsub veebipõhiste otsingumootorite pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi koostama käitumisjuhendeid, mille eesmärk on aidata kaasa artikli 5 lõike 2 ja artikli 5 lõike 3 nõuetekohasele kohaldamisele.

Artikkel 14

Läbivaatamine

1. [Kuupäevaks: kolm aastat pärast jõustumiskuupäeva], ja seejärel iga kolme aasta tagant hindab komisjon käesolevat määrust ja esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele selle kohta aruande.
2. Käesoleva määruse esimene hindamine tehakse eelkõige artiklites 5, 6, 7 ja 8 sätestatud kohustustest kinni pidamise ja nende mõju kohta veebiplatvormipõhisele majandusele ning selleks, et selgitada välja lisasätete koostamise vajadus õiglase, prognoositava, jätkusuutliku ja usaldusväärse veebipõhise ettevõtluskeskkonna tagamiseks siseturul.
3. Liikmesriigid esitavad komisjonile lõikes 1 osutatud aruande koostamiseks vajalikku teavet.
4. Käesoleva määruse hindamisel võtab komisjon arvesse kooskõlas komisjoni otsusega C(2018)2393 asutatud veebiplatvormipõhise majanduse vaatlusrühma ekspertide esitatud arvamusi ja aruandeid. Komisjon arvestab vajaduse korral ka artiklis 13 osutatud käitumisjuhendite sisu ja toimega.

Artikkel 15

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnenadal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates [kuupäev: kuus kuud pärast määruse avaldamist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja